

Isklättring i Kittelfjäll

Vass metall, blänkande yxor, muskler, höjder, adrenalin och mängder av prylar – isklättring kan beskrivas som maximalt grabbigt, men det är långt ifrån hela sanningen. Faktum är att det är något lättare än vanlig klippklättring och att det passar för i princip vem som helst. Man behöver inte var spindellätt och kunna gå ner i spagat. Det är OK att ha lite mage och vara vig som en frysbox. En sport för alla åldrar, både för honom och för henne.

Det är ca 85 mil till Kittelfjäll om man startar i Stockholm. När man väl kommer fram förstår man varför så många väljer att åka just hit. Det finns massor att göra och allt ligger på några minuters gång avstånd från hotellet. Bland annat kan man flyga helikopter till någon fjälltopp för att sedan åka i orörd snö hela vägen ner, ta en skoter tur i ett storslaget fjällandskap, fiska, rida häst och naturligtvis åka nedför de pistade backarna. Men inget av detta var anledningen till att jag och min kollega, Tomas Ehrngren, från Da Nada Herrklubb åkte hela natten för att ta oss hit. Vi kom hit för att isklättra.

En instruktör var

Iskättring innebär att man med stegjärn på fötterna och isyxor i händerna skall försöka ta sig upp för ett fruset vattenfall efter bästa förmåga. Vi hade förmånen att få göra vår isklättrings debut tillsammans med Peter Värvell som är en världsklättrare av rang. Hans erfarenhet som klättrare och instruktör gjorde vår premiärtur till en super dag där intresset för att börja isklättra vaknade på allvar. Den tredje personen i vårt sällskap på fyra, Petter Mossberg, var även han guide från Kittelguiderna som kunde hjälp oss på traven. Att sedan solen strålade från en molnfri himmel hela dagen, gjorde ju inte saken sämre.

Svenska graderingskalan

I Sverige bedöms svårigheten på klättringen genom att en viss väg upp, kallad led, får en gradering på en skala från 3 till 9 där 9 är svårast. Dessutom lägger man till ett plus på slutet om det är extra svårt. Få i Sverige kan klättra en 9+ led som i princip är en lång lodrät vägg, gärna med överhäng (dvs man klättrar under en utskjutande klippa ”i taket”). Skillnaden mellan klippklättring och isklättring är främst att en klippa har samma förutsättningar år från år då greppen och leden man klättrar är den samma. När man klättrar is kan leden skilja sig från dag till dag och därför graderas inte en viss led utan istället hela fallet efter den lättaste vägen upp. Vårt mål för dagen är att ta oss upp för det 60 meter höga Henriksfallet som har en fallhöjd på 50 meter. Graderingen är en 3:a vilket innebär att det är ett ganska lätt fall och passar mycket bra för oss nybörjare.

Utsikt från Henriksfallet. Patric Anderson från Da Nada Herrklubb gör sitt bästa för att ta sig upp för isväggen. Nere på marken syns Tomas Ehrngren och Peter Värvell. Petter Mossberg håller i säkerhetsrepet med stabila händer.

Foto: Patric Anderson

Mystiska termer och prylar

”En HeelHook och ett 3-skruvssankaremedslack, en Ranout på väg upp och en Abalakov ner.” Som i alla sporter har även isklättringen ett eget språk med uttryck för olika klättermoment och tekniker. Sen kommer alla dessa prylar som äventyrsbutikerna tar duktigt bra betalt för. Vet du vad en ATC, Screamer, Express, Alpinsele eller en Quicklock karbin är för något? Det visste inte vi heller när vi startade dagen, men ju mer vi klättrade blev vi samtidigt instruerade om både teknik, termer och utrustning. Till slut blev alla dessa märkliga saker helt logiska och till och med nödvändiga för att vi kunna göra ett försök att ta oss till toppen på vattenfallet som är en replängd högt. (Du vet väl att en replängd ca 60 meter, och man använder detta som måttstock när man pratar om höjden på de olika frusna fallen)

Med sikte på toppen

Efter att vi hade övat teknik och lärt oss om hur man klättrar på ett säkert sätt var det dags att göra ett försök att nå toppen av det frusna vattenfallet. Tricket är att klättra ”rätt” och inte trötta ut sig, vilket inte är lätt för en nybörjare. Det blir mycket att hålla rätt på med alla tekniska termer, placering av yx- och stegjärns hugg och samtidigt brottas med en allt tilltagande höjdrädsla.

Det är lagom svårt och helt enkelt löjligt roligt att hugga sig en egen stege i isen. Fokuseringen är total den korta stunden det tar att klättra upp till fallets topp där utsikten är på tok för otäck för

att jag skall våga titta ner. Efter en stund lugnar sig dock mina nerverna en aning och man kan slappna av och njuta en stund av utsikten, innan det är dags att fira sig ner igen. Helt klart en fenomenal känsla att ha klarat av att klättra hela vägen till toppen, men faktum är den infinner sig som starkast när man åter står på fast mark igen. En lättnadskänsla blandar sig med allt adrenalin och man känner sig en erfarenhet rikare och man drar nog ett nummer större skor än i morse.

Ingen blir proffs på en dag

Vi gick en prova-på kurs under en dag och det är vår varma rekommendation att göra detta kanske både en och två gånger innan man ger sig ut på några egna äventyr. Man är långt ifrån någon klättrare bara för att man provat en dag, och då det är nästan fånigt roligt är det lätt kan lockas ge sig på svårare fall än vad man klarar av. Norden och speciellt Norge har många bra platser och fall där man kan klättra både enklare och svårare ställen. Ett exempel Rjukan i Norge som har över 100 olika fall, där det finns något för alla. För vår instruktör Peter är fall som Lipton och Juvöyla en bra utmaning. Om en sådär 10 år så kanske även vi kan ge dem ett försök. Då kommer nog vi tycka att Henriksfallet vid Kittelfjäll att ganska löjligt. Men än så länge är det den brantaste och mest tekniskt svåra replängd jag har klarat av. En klar 9+ på min egna, personliga graderings skala.

Patric Andesron

Peter Värvell med en klätterselse fullt utrustad med isskruvar, karbiner, expresser och allt annat man behöver för att klättra på is.

Fakta om resan

- 995 kr tar KittelGuiderna för en 6 timmars klätterkurs för nybörjare. Allt utrustning igår samt transport till själv fallet. Klättringen får du dock stå för själv.

- Resa och boende ordnar Aktivitetsfixarna. De kan även ordna ett paketpris med mat och liftkort som vi valde. Liftkort 3 dagar, bussresa t.o.r.t., boende i enklare 2 bäddrum samt frukost och middagsbuffé i 3 dagar kostade oss 2 390 kr totalt.

- Strax nerför hotellet ligger Kittelparken som hyr ut stugor och har restaurant med bar. De arrangerar helikopterflygning, hästridning, skoterturer och mycket annat. Bra tips om du har vägarna förbi.

Den gröngula isen i Herniksfallet såg i en nybörjares ögon nästan omöjlig ut att klättra upp för. Men lite senare på dagen hade våra instruktörer lärt oss tillräckligt mycket för att vi skull klara av att ta oss hela vägen upp till toppen.

Vår ena guide Petter Mossberg klättrade före och säkrade vägen tills det var dags för oss att göra ett försök att nå toppen.

Detta är ett kort från Juvsöyla i Norge, en 5 replängders helt vertikal ispelare. Klättraren på bilden är vår instruktör, Peter Värvell.

Foto: Henrik Peel